

СЕЛЯНИНЪТ, КОЙТО ИЗБРАЛ СМЪРТТА ЗА КРЪСТНИЦА

Превод от полски: Ани Божкова, 1989

chitanka.info

На един много беден селянин, който имал пет деца, му се родило и шесто. Когато дошло време да го кръстят, той не можал да намери в цялото село кръстници за детето си, защото никой не искал да се сроди с такъв сиромаш. Най-накрая успял да уговори клисаря да му държи детето при кръщенето. Но откъде да намери кръстница, като всички жени в селото му отказвали? Нямало друг изход освен да търси извън своето село.

Тръгнал по пътя, като внимателно се вглеждал няма ли да срещне някоя добра жена, та макар и просякиня. Бил изминал вече няколко мили^[1], но като напук не срещнал нито един подходящ човек. Изморен, гладен и угрижен, селянинът седнал на един крайпътен камък и горчиво заоплаквал злочестата си съдба. Изведнъж усетил, че някой леко го хванал за рамото и чул зад гърба си звънлив глас:

— Не тъжи, добри човече, аз ще ти стана кръстница!

Озърнал се беднякът и що да види — от дясната му страна стои прекрасно създание в бяло, дълго до земята наметало. Той му се поклонил и рекъл:

— Бог да те възнагради за хубавите думи, но кажи ми кой си ти?

— Аз съм твоят ангел-хранител — отвърнало създанието.

Помислил селянинът, помислил, па накрая любезно, но решително рекъл:

— Благодаря ти за доброто желание, ала няма да я бъде тая работа.

— Че защо? — учудил се ангелът.

— Толкова години гледаше с безразличие моята сиромашия и нито веднъж не ми помогна. Значи си несправедлив, а на мен не ми трябва такава кръстница.

Засрабил се ангелът и си отишъл, а селянинът продължил по-нататък. Вървял, вървял, но не срещнал никого, когото би могъл да покани за кръстница. Печален и огорчен от това, че няма късмет и че загубил толкова време, решил да се върне вкъщи. Понеже вече се било мръкнало, си тръгнал не по пътя, а напъряко през полята и ливадите, за да се прибере преди настъпването на нощта. На едно място трябвало да се мине през някакви тресавища и блата. Не щеш ли, когато вече бил на отсрещната страна, селянинът чул, че някой го вика:

— Ей, човече, смили се и ми помогни да се измъкна от това тресавище!

Огледал се той и видял една стара, мършава жена, която била затънала до колене в рядката тиня и не можела да се помръдне. Трудно му било да газии през блатото, но й се притекъл на помощ, защото имал добро сърце и го боляло от чуждото нещастие. Зачудил се само защо преди това не бил забелязал старицата. Приближил се до нея, поздравил я учтиво и рекъл:

— Ще те взема на гръб, бабо, защото ще ми е по-лесно да те пренеса, отколкото да те изведа оттук.

Старицата тозчас скочила на гръба му. Носел я сиромахът и я съжалявал в душата си, защото усещал, че тя е само кожа и кости. Когато стъпили на твърда земя, селянинът я попитал накъде се е запътила.

— Бързам до съседното село, имам малко работа там — отвърнала старицата.

— Бабо, а не можеш ли да дойдеш у нас поне за половин ден и да ми държиш детето при кръщаването? — помолил я беднякът.

— Не мога да ти откажа, но не зная ще искаш ли да ти стана кръстница, като разбереш коя съм — рекла старицата и без да дочака неговия въпрос, му казала: — Аз съм Смъртта.

Като чул с кого си има работа, селянинът ни най-малко не се изплашил. Само си свалил шапката, поклонил се доземи и тържествено рекъл:

— Уважаема госпожо, много ви моля да станете кръстница на моето дете!

— Виждам, че хич не те е страх от мене — казала Смъртта, като зачудено поклатила глава.

— Че от какво да се страхувам! — отвърнал сиромахът, свивайки рамене. — Рано или късно, волю-неволю всеки човек ще трябва да се срещне с тебе. Какво ще ми навреди това, че някога ще те видя втори път, но вече кат' добра позната? А дотогава ще се гордея, че никой на света няма такава кръстница.

— Толкова ли ти харесвам? — засмяла се Смъртта. — Много бих искала да зная защо.

— Защото си най-справедливата в целия свят и се отнасяш еднакво и към краля, и към бедняка. За това те ценя и те уважавам — убеждавал я селянинът.

— Добре тогава, ще ти стана кръстница — съгласила се Смъртта. — Покани гости за утре и не се грижи за нищо. Моя работа е кръщенето да мине весело и богато. Но те моля да не казваш на никого коя съм, иначе всички хора ще избягат от селото.

Селянинът ѝ се закле да запази тайна, а когато пристигнали, казал на жена си, че е взел за кръстница една странница, която срещнал по пътя.

На другата сутрин Смъртта дала на бедняка една шепа дукати. Наредила му да плати на попа и органиста и да купи толкова ядене и пиене, че да стигне за цялото село. Селянинът бързо уредил каквото било нужно за кръщенето, защото при вида на дукатите всички се надпреварвали да му услужват.

На гощавката след кръщенето имало много гости, защото всички били любопитни да разберат откъде бедният селянин си е взел такава богата кръстница.

А Смъртта, макар и да нямала вид на много богата, внушавала на всички почитание с достойнството и сериозността, които излъчвала.

— Каква знатна госпожа! — шепнели си гостите и завиждали на сиромаша, че има такава кръстница.

След като всички се разотишли, Смъртта попитала селянина какво би искал за спомен от сродяването си с нея. Когато той се замислил и се забавил с отговора, тя му предложила, ако иска, да го прибере на оня свят чак след сто години.

— А, пази боже! — изплашил се селянинът. — Та още толкова години да се мъча в тая сиромашия! Бъди така добра да дойдеш да ме вземеш след двайсет и пет години. Тогава децата ми вече ще са порасли и годни за работа и аз спокойно ще се простя с живота.

— Добре — съгласила се Смъртта. — Ще дойда да те прибера точно след двайсет и пет години. А през това време, за да не те мъчи сиромашията, слушай внимателно какво ще ти кажа. Ще направя така — продължила тя, — че ще станеш прочут лекар и ще печелиш много пари.

Разгласи сред хората, че можеш да лекуваш всякакви болести. Когато те извикат при болния, прегледай го само привидно, а всъщност гледай къде стоя аз. Ако ме видиш в ъгъла на стаята, ще оздравее за една седмица; ако стоя при краката му, да знаеш, че ще оздравее след

месец. Но ако ме видиш до възглавницата — то този човек скоро ще умре.

След като изрече това, Смъртта се сбогувала със селянина и изчезнала.

Няколко дни след това беднякът научил, че в съседното село се е разболял един богат господар и отишъл да го излекува. Като видял, че Смъртта стои до краката на болния, той го прегледал, опипал го, сетне прошепнал нещо над него и заявил, че след един месец болният ще бъде здрав като камък.

И наистина болният оздравял след един месец, а селянинът веднага си спечелил славата на голям лекар. Оттогава все по-често го викали и не след дълго едва смогвал да лекува болните. А понеже след време научили за него и в богатите господарски къщи, където със същия успех лекувал или предсказвал смъртта на болните, нищо чудно, че от година на година ставал все по-заможен и състоятелен.

След двайсет години лечителство той вече бил много богат, но въпреки това от ден на ден ставал все по-тъжен и мрачен. Като виждали това, жена му и децата все го разпитвали какво му е, но за да се отърве, той им отговарял каквото му дойде наум. Тъжен бил, защото знаел, че скоро трябва да се прости с живота. Харесало му да живее в охолство и не му се умирало.

Тогава започнал да си блъска главата как да си продължи живота след определения от Смъртта срок. Мислил, мислил и накрая измислил начин да се измъкне. Поръчал си при шлосера легло с пети крак по средата. Като се дръпнела една ръчка, леглото можело да се върти на всички страни. След като вече притежавал такъв хитро измайсторен креват, селянинът се радвал, че когато Смъртта застане до възглавницата му, той бързо ще се обърне с краката към нея. Затова много по-спокойно очаквал деня, в който според уговорката, тя трябвало да го отнесе на оня свят.

Когато най-сетне Смъртта дошла и се приближила до главата му, селянинът натиснал ръчката и мигновено се обърнал с краката към нея. Смъртта се смаяла, отдръпнала се от кревата и като се огледала наоколо, рекла с усмивка:

— Хитро си го измислил, куме. Няма да те гоня, защото нито съм вятърничав човек, нито пумпал, а сериозна и солидна жена.

— Значи ще живея по-дълго? — зарадвал се селянинът.

— Живей си и триста години, ако искаш, а може и повече, докато не се смиля над тебе — отвърнала Смъртта. — Но размисли — добавила зловещо тя, — че от този миг не можеш вече да се представяш за лекар. Ще се свърши лесната ти печалба, а натрупаното богатство няма да ти стигне за дълго време. Знай също така, че с течение на времето ще ставаш все по-безсилен, безпомощен и самотен старец. Всичките ти роднини, познати и приятели ще измрат, а ти ще останеш сам, неразбран от никого и никому ненужен. Казвам ти тези неща, за да знаеш какво бъдеще си си приготвил с твоето изобретение — казала Смъртта и си тръгнала.

Когато вече излизала от стаята, селянинът рипнал от леглото и извикал:

— Чакай, кръстнице, ще дойда с тебе, защото разбрах какво ме очаква, ако живея толкова дълго!

Смъртта го почакала, а когато изтичал при нея, го притиснала до кокалестата си гръд и го отнесла на оня свят.

[1] Миля (лат. *milia* „хиляда“) — Пътна мярка за дължина с различни размери в отделните държави, (напр. във Великобритания и САЩ — 1835 м) — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.